

Sygn. akt I PK 272/10

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Gersdorf (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania K. P.

przeciwko Lasom Państwowym - Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 czerwca 2011 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 sierpnia 2010 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Powód K. P. domagał się zasądzenia od strony pozwanej Lasów Państwowych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych 13.061 zł tytułem odprawy emerytalnej z ustawowymi odsetkami liczonymi od 1 stycznia 2007 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że był zatrudniony przez pozwaną od 1 lutego 1974 r. do 31 grudnia 2006 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 13 kwietnia 1998 r. strona pozwana rozwiązała z nim umowę o pracę w trybie art. 53 § 1 k.p. Powodowi wypłacono odprawę rentową w związku z przejściem na okresową rentę inwalidzką w wysokości 7.138 zł. Powód zaskarżył rozwiązanie umowy o pracę do sądu i prawomocnym wyrokiem z dnia 23 marca 2000 r. został przywrócony do pracy i ją podjął. W dniu 31 grudnia 2006 r. umowa o pracę powoda została rozwiązana w związku z jego przejściem na emeryturę. Z tego tytułu nabył on prawo do odprawy emerytalnej w wysokości 20.199 zł Zasady przyznawania tego świadczenia określał ponadzakładowy układ zbiorowy pracy. Powód zaznaczył, że domaga się różnicy pomiędzy wypłaconą odprawą rentową a wyższą odprawą emerytalną.

Strona pozwana Lasy Państwowe - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych. Strona potwierdziła okoliczności faktyczne wskazane przez powoda. Jednocześnie wskazała, że zgodnie z art. 92 k.p. oraz układem zbiorowym, pracownikom przysługuje prawo do jednorazowej odprawy emerytalno-rentowej. Jeżeli emeryt lub rencista, który otrzymał odprawę, podejmuje ponownie pracę, nie może uzyskać prawa do odprawy po raz drugi.

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2010 r. Sąd Rejonowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda 13.061 zł tytułem odprawy emerytalnej z ustawowymi odsetkami liczonymi od 1 stycznia 2007 r. do dnia zapłaty i wyrokowi nadał rygor natychmiastowej wykonalności do 3.366,50 zł.

Odnośnie do podstawy faktycznej wyroku Sąd stwierdził, że „stan faktyczny sprawy był, co do okoliczności istotnych dla sprawy w całości bezsporny.” W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w sprawie miały zastosowanie przede wszystkim postanowienia ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (art. 9 § 1 k.p. w związku z

art. 241¹³ § 1 k.p.). Zgodnie z § 34 ust. 1 tego układu pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę przysługuje odprawa pieniężna. Stosunek pracy powoda ustał dopiero 31 grudnia 2006 r., bowiem powód skutecznie odwołał się od wcześniejszego rozwiązania umowy (z 13.04.1998 r.), został prawomocnie przywrócony do pracy i pracę podjął. Przywrócenie do pracy nie oznacza nawiązania kolejnego, nowego stosunku pracy, lecz stanowi restytucję (odtworzenie) dotychczasowego stosunku pracy. Skoro zatem stosunek pracy ustał dopiero 31 grudnia 2006 r., a powód nabył uprawnienia emerytalne, to przysługiwało mu prawo do odprawy przewidziane w układzie zbiorowym. Sąd Rejonowy zaznaczył, że wobec braku przesłanki ustania stosunku pracy, powód wcześniej nie nabył prawa do odprawy i dlatego słusznie podnosił, że wypłacona mu odprawa była świadczeniem nienależnym. Na marginesie Sąd wskazał, że układ zbiorowy pracy nie przewidywał przesłanki utraty prawa do odprawy przewidzianej w art. 92¹ § 2 k.p. Nie było zatem potrzeby dokonywania wykładni tego przepisu, gdyż układ zbiorowy w tej części, jako rozwiązanie bardziej korzystne, zastępuje wskazany przepis art. 241¹³ § 1 k.p. Tym niemniej Sąd Rejonowy wyraził ocenę, że prawidłowa wykładnia art. 92¹ § 2 k.p. prowadzi do wniosku, wbrew literalnemu brzmieniu tego przepisu, że wyłączenie prawa do odprawy następuje w sytuacji, gdy pracownik wcześniej nabył już prawo do odprawy, a nie gdy ją faktycznie otrzymał. Zdaniem Sądu Rejonowego, powód nabył prawo do odprawy w dniu rozwiązania stosunku pracy, tj. 31 grudnia 2006 r.

Wyrokiem zaskarżonym rozpoznawaną skargą kasacyjną Sąd Okręgowy oddalił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu pierwszej instancji i zasądził od niej na rzecz powoda 900 zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia faktyczne oraz dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę prawną żądania powoda. W szczególności Sąd podzielił pogląd, iż umowa o pracę została rozwiązana przez strony dopiero 31 grudnia 2006 r., bowiem wyrok przywracający powoda do pracy uchylił skutki wadliwego rozwiązania z nim umowy o pracę. W rezultacie, powód nie nabył wcześniej prawa do odprawy pieniężnej, a pobrana w kwietniu 1998 r. odprawa rentowa była świadczeniem nienależnym (art. 410 § 2 k.c. i art. 405 k.c. w związku z art. 300

k.p.). Za chybiony Sąd drugiej instancji uznał także zarzut, jakoby Sąd Rejonowy dokonał błędnej wykładni art. 92¹ § 1 k.p. i § 4 załącznika nr 15 do porozumienia z dnia 28 lipca 1992 r. w sprawie wynagradzania pracowników nie zaliczonych do Służby Leśnej w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe do ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Rolnego w związku z art. 9 § 1 k.p. w związku z art. 241¹³ § 1 k.p. Błędnie przyjęła strona pozwana, że powód nabył prawo do odprawy pieniężnej 13 kwietnia 1998 r., a przywrócenie go do pracy nic nie zmieniło w tym zakresie. Przywrócenie powoda do pracy wyrokiem z 23 marca 2000 r. zniosło skutki wypowiedzenia w postaci rozwiązania stosunku pracy i reaktywowało stosunek prawny wcześniej istniejący między stronami. Nie doszło więc do ponownego zatrudnienia powoda. Dlatego twierdzenia strony pozwanej o naruszeniu przez Sąd Rejonowy § 4 załącznika nr 15 do porozumienia z 28 lipca 1992 r. są bezzasadne, ponieważ przepis ten nie dotyczy stanu faktycznego sprawy. Powód nie został ponownie zatrudniony u strony pozwanej, a stosunek pracy między stronami ustał dopiero 31 grudnia 2006 r. i wtedy powód nabył prawo do odprawy emerytalnej, której wysokość wynika z § 34 pkt 1 ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe z 29 stycznia 1998 r. (art. 9 § 1 k.p. w związku z art. 241¹³ § 1 k.p.).

W skardze kasacyjnej strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając mu: (I) błędną wykładnię art. 92¹ § 1 k.p. polegającą na przyjęciu, że w kwietniu 1998 r. powód nie nabył odprawy rentowej; (II) błędną wykładnię art. 92¹ § 2 k.p. i § 4 załącznika nr 15 do porozumienia z 28 lipca 1992 r. do ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Rolnego w związku z art. 9 § 1 k.p. w związku z art. 241¹³ § 1 k.p., polegającą na przyjęciu, że wyłączenie prawa do odprawy następuje tylko wówczas kiedy pracownik nabył prawo do takiej odprawy, a nie kiedy nie ją otrzymał; (III) niewłaściwe zastosowanie art. 410 § 2 k.c. i art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p. i uznanie, że odprawa pobrana przez powoda w kwietniu 1998 r. była świadczeniem nienależnym.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku, przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania za wszystkie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach za wszystkie instancje.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w sprawie podstawowe znaczenie ma odpowiedź na pytanie, czy pracownik nabywa ponownie prawo do odprawy w sytuacji, gdy taką odprawę otrzymał wcześniej.

Pełnomocnik skarżącej przypomniał, że powodowi wypłacono w kwietniu 1998 r., w związku z ustaniem zatrudnienia i uzyskaniem prawa do renty inwalidzkiej, odprawę rentową w wysokości 7.138 zł, zgodnie z załącznikiem nr 15 porozumienia z dnia 28 lipca 1992 r. W okresie pozostawania bez pracy powód pobierał rentę inwalidzką z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W dniu wypłaty odprawy istniały więc wszystkie przesłanki do jej wypłaty wymagane przez art. 92¹ § 1 k.p. W dacie otrzymania odprawy, powód nie twierdził, że jest to świadczenie nienależne. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w sprawie I PK 11/05, pobieranie przez powoda renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, wykluczało możliwość pobierania przez niego wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy. Zdaniem skarżącej, okoliczność ta przesądza też o tym, że wypłacona przez pozwanego odprawa nie była świadczeniem nienależnym, bowiem powód nie mógł świadczyć pracy, a w wyniku złożonego przez stronę pozwaną oświadczenia woli jego stosunek pracy ustał 13 kwietnia 1998 r. W tym zakresie niczego nie zmieniło przywrócenie powoda do pracy u strony pozwanej, skoro stosunek pracy nie istniał, a powód był rencistą trwale niezdolnym do pracy. Jeśli więc pracownik otrzymał odprawę rentową, nie ma już prawa do odprawy emerytalnej ani uzupełniającej, tę można bowiem uzyskać tylko jeden raz w życiu. Dlatego, jeśli rencista lub emeryt, który otrzymał odprawę, podejmie ponownie pracę, nie może nabyć prawa do odprawy po raz drugi, co wynika z § 4 załącznika nr 15 do porozumienia z dnia 28 lipca 1992 r. oraz art. 92¹ § 2 k.p.

Skoro, jak wynika z gramatycznej wykładni art. 92¹ § 2 k.p. i takiego samego sformułowania układu zbiorowego obowiązującego u pozwanej, pracownik, który

otrzymał odprawę nie może ponownie nabyć do niej prawa, to uznanie przez Sąd drugiej instancji, że odprawa rentowa wypłacona powodowi w roku 1998 była świadczeniem nienależnym, jest rezultatem błędnej wykładni art. 92¹ § 2 k.p. oraz błędnego zastosowania art. 410 § 2 k.c. i art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest uzasadniona. Przede wszystkim Sąd Okręgowy wydał zaskarżony wyrok bez wskazania jego podstawy faktycznej. Wербalnie Sąd przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, nie zauważając, że Sąd Rejonowy ich nie dokonał. Sąd ten stwierdził, że „stan faktyczny pomiędzy stronami był, co do okoliczności istotnych dla sprawy w całości bezsporny.”, lecz nie wyjaśnił, jakie okoliczności uznaje za bezsporne i ustalone. Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do dokonywania ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i nie może domniemywać, jak według sądu drugiej instancji przedstawia się stan faktyczny sprawy. Już tylko na marginesie należy zatem dodać, że nawet gdyby uznać, że za bezsporne Sąd uznał okoliczności wskazane w pozwie i odpowiedzi na pozew, to powstaje pytanie, które z nich są według Sądu istotne. Pytanie to jest tym bardziej zasadne, że Sąd, relacjonując treść pozwu i odpowiedzi na pozew, pomija niektóre twierdzone w nich fakty, które prima facie wydają się istotne, jak np. to, że odprawę rentową w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z dniem 13 kwietnia 1998 r. wypłacono powodowi na podstawie załącznika nr 15 do porozumienia z dnia 28 lipca 1992 r.

W tej sytuacji za uzasadniony należy uznać kasacyjny zarzut niewłaściwego zastosowania art. 410 § 2 k.c. i art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p. i uznanie, że odprawa pobrana przez powoda w kwietniu 1998 r. była świadczeniem nienależnym. Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela pogląd, że naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. następuje również w przypadku, gdy wyrok sądu drugiej instancji nie zawiera ustaleń faktycznych odnoszących się do przesłanek normy prawa materialnego (por. np. wyroki SN z dnia: 7 sierpnia 1997 r., I CKN 261/97, niepublikowany; 26 czerwca 2001 r., III CKN 400/00, LEX nr 52360; 9 grudnia 2004

r., I UK 119/04, niepublikowany; 9 maja 2008 r., II PK 316/07, OSNP 2009 nr 19-20, poz. 250). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego powyżej wyroku z dnia 26 czerwca 2001 r.: „przesłanki wskazane w normie prawa materialnego mają charakter hipotetyczny i dopiero porównanie ich ze stanem przyjętym przez sąd orzekający można uznać za stosowanie tego prawa. Brak ustalonego stanu faktycznego powoduje, że prawo materialne nie może być zastosowane. Naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie w rozumieniu art. 393¹ pkt 1 k.p.c. następuje więc również w takim przypadku, gdy wyrok sądu apelacyjnego nie zawiera ustaleń faktycznych odnoszących się do przesłanek normy prawa materialnego”. Ujmując rzecz innymi słowami można stwierdzić, że skoro subsumcja oznacza podstawienie ustalonego stanu faktycznego pod abstrakcyjny stan faktyczny zawarty w normie prawnej, to w przypadku gdy sąd nie ustalił stanu faktycznego jest oczywiste, że nie mógł dokonać takiego podstawienia. Błędne jest wreszcie uznanie istnienia związku między procesowo ustalonym faktem a normą prawną w sytuacji, gdy takie ustalenie faktu nie nastąpiło. Oznacza to, że w przypadku braku podstawy faktycznej wyroku sądu drugiej instancji, zarzut niewłaściwego zastosowania prawa materialnego, w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., odnoszący się do przepisów powołanych w podstawie prawnej tego wyroku, jest uzasadniony.

Niezależnie od powyższych uchybień, Sąd Okręgowy uznając, że odprawa rentowa wypłacona powodowi w związku z rozwiązaniem stosunku pracy 13 kwietnia 1998 r. była świadczeniem nienależnym, nie nawiązał do treści art. 410 § 2 k.c. i nie wyjaśnił, który z czterech określonych w tym przepisie przypadków nienależności świadczenia wystąpił w rozpoznawanej sprawie.

Kwestii tej nie wyjaśnia twierdzenie Sądu Okręgowego, według którego wyrok przywracający pracownika do pracy uchyla skutki wadliwego rozwiązania z nim umowy o pracę, co powoduje, że nie nabył on prawa do odprawy rentowej, którą otrzymał w związku z tym rozwiązaniem stosunku pracy, a w rezultacie świadczenie to jest nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. i art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p. Pogląd ten jest błędny, bowiem orzeczenie o przywróceniu do pracy restytuuje stosunek pracy na przyszłość, tj. doprowadza do powstania stosunku pracy, jaki istniał przed zakwestionowanym rozwiązaniem umowy o pracę,

nie unieważniając bezprawnego oświadczenia pracodawcy z mocą wsteczną od momentu, w jakim oświadczenie to zostało złożone (por. uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 28 maja 1976 r., V PZP 12/75, OSNCP 1976 nr 9, poz. 187). Dlatego też "okres pozostawania bez pracy", o którym mowa w art. 51 § 1 k.p. (i art. 57 § 4 k.p. w odniesieniu do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia), jest okresem nieświadczenia pracy u pracodawcy, który dokonał wypowiedzenia niezgodnie z prawem. Okres ten nie jest okresem zatrudnienia ani okresem uznawanym za okres zatrudnienia, lecz jedynie podlega wliczeniu do okresu zatrudnienia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1990 r., III PZP 15/90, OSNCP z 1991 r., nr 4, poz. 45, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006 r., I PK 144/05, OSNP z 2007 r., nr 5-6, poz. 68, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2006 r., I BP 1/06, OSNP z 2007 r., nr 15-16, poz. 216; wyrok z dnia 12 kwietnia 2007 r., I PK 261/06, LEX nr 509048; wyrok z dnia 10 marca 2010 r., II PK 265/09). Wobec tego bezpodstawne jest twierdzenie Sądu Okręgowego, że w przypadku przywrócenia pracownika do pracy można uznać, że poprzedzające je rozwiązanie stosunku pracy nie nastąpiło i ustał on dopiero 31 grudnia 2006 r. (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 10 marca 2010 r., II PK 265/09). Poza tym przyjęcie stanowiska Sądu Okręgowego prowadziłoby do wniosku, że w przypadku orzeczenia przez sąd o przywróceniu do pracy, odprawa rentowa byłaby świadczeniem nienależnym, a w przypadku zasądzenia przez sąd odszkodowania za wadliwe rozwiązanie stosunku pracy, odprawa ta byłaby należna, bo nie wystąpiła by wówczas restytucja w specyficznym znaczeniu przyjętym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Należy też wskazać, że Sąd Okręgowy, stosując art. 410 § 2 k.c. pominął istotny w tym zakresie pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 sierpnia 2005 r., I PK 11/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 181, wydanego w sprawie dotyczącej żądania Kazimierza P. (powoda w obecnym postępowaniu) zasądzenia wyrównania wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, po rozwiązaniu z nim przez stronę pozwaną w niniejszej sprawie umowy o pracę 13 kwietnia 1998 r. Sąd Najwyższy stwierdził wówczas, że powód był niezdolny do świadczenia pracy w ramach rozwiązanego stosunku pracy, co więcej, nie przejawiał gotowości od pracy u pozwanej, ponieważ nie można uznać za

przejawiającą gotowość do świadczenia pracy osoby pobierającej rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z dodatkiem pielęgnacyjnym z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Wobec powyższego, należy uznać, że ewentualne zastosowanie przez sąd art. 410 § 2 k.c. w związku z art. 405 i art. 300 k.p. wymaga dokonania niezbędnych ustaleń faktycznych oraz jasnego rozważenia i sprecyzowania postaci nienależności świadczenia (kondycji), pod którą ustalone konkretne zachowanie (spełnienie świadczenia) może być podciągnięte.

Trafne okazały się także zarzuty naruszenia przez zaskarżony wyrok art. 92¹ § 2 k.p. i § 4 „załącznika nr 15 do porozumienia z 28.07.1992 r. do ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Rolnego” w związku z art. 9 § 1 k.p. w związku z art. 241¹³ § 1 k.p., przez ich błędną wykładnię. Sąd nie dokonuje abstrakcyjnej wykładni prawa, lecz wyjaśnia znaczenie normy prawnej w kontekście konkretnego stanu faktycznego i w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy. W przypadku niedokonania przez sąd ustaleń faktycznych mieszczących się w hipotezie normy, którą sąd interpretuje, dokonanie takiej wykładni nie jest możliwe. W takiej sytuacji, dokonana przez sąd wykładnia normy prawnej nie ma związku ze sprawą i nie ma cech konkretnej wykładni sądowej, co jest równoznaczne z dokonaniem błędnej wykładni w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., tym bardziej gdy, jak w niniejszej sprawie, wykładnia ta ma wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Należy też zauważyć, że Sąd Okręgowy, dokonując wykładni powołanych w uzasadnieniu aktów prawnych i akceptując wyniki wykładni tych aktów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, nie sprecyzował, które z nich miały zastosowanie w sprawie. W tej kwestii Sąd Rejonowy stwierdził, że „w sprawie miały zastosowanie przede wszystkim postanowienia ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”. Nie wiadomo co oznacza określenie „przede wszystkim”, czy np. oznacza to, że w pewnym zakresie zastosowanie ma załącznik nr 15 do porozumienia z 28 lipca 1992 r. i art. 92¹ k.p., do których Sądy się odwołują, dokonując jednocześnie interpretacji ich przepisów. Nie jest również znana treść unormowań wyżej powołanych aktów autonomicznych dotyczących odprawy emerytalnej i rentowej

(poza niedokładnym, jak wynika z porównania z tekstem załączonym do akt sprawy na k. 13, przytoczeniem treści § 34 ust. 1 układu ponadzakładowego).

W związku z tym należy wskazać, że autonomiczne akty prawa pracy (art. 9 § 1 k.p.) nie są ogłaszane i fakt ich istnienia jest najczęściej znany tylko podmiotom, które je zawarły lub ustaliły. W rezultacie sędzia nie jest obowiązany znać z urzędu (ex officio) treści tych aktów na zasadzie iura novit curia. Dlatego stan wiedzy sądu w tym zakresie zależy od inicjatywy dowodowej stron. Wobec tego, istnienie i treść tych aktów należy do podstawy faktycznej orzeczenia, natomiast oceną prawną objęte są kwestie ich obowiązywania (czasowego, przestrzennego, podmiotowego, przedmiotowego), relacji do innych aktów prawnych oraz wykładni (por. wyroki SN z dnia: 29 stycznia 2008 r., I PK 196/07, LEX nr 399783; 5 maja 2009 r. I PK 6/09, LEX nr 510979).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego - na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z 398²¹ k.p.c.